

Bijbelstudie

Een bespreking van eucharistie en avondmaal kan heel goed beginnen met een bijbelstudie. We geven hieronder een mogelijke invalshoek.

Bijbel

U kunt samen Lukas 22: 14-20 lezen.

Toelichting

Lukas is uitvoeriger dan Matteüs en Markus. Hij geeft een inleiding die direct refereert aan de pesach-maaltijd. Israël viert daarin de uittocht uit Egypte. Er zijn ongezuurde broden, bittere kruiden, bekers die rondgaan. Het paaslam herinnert aan de uittocht.

Twee motieven van het avondmaal komen naar voren. Het eerste is het besef van verzoening. Jezus wijst op zijn aanstaande dood als plaatsbekledend offer, als onderbouwing en basis van de vergeving van de zonden. Het tweede motief is dat van de maaltijd in het koninkrijk van de Heer.

Vers voor vers:

Verschillende elementen uit de tekst kunnen voor reflectie naar voren worden gehaald:

- vers 14: Wat voor sfeer komt tot uitdrukking in 'het aanliggen aan de maaltijd'.
- vers 15: In hoeverre kan het besef aan te sluiten bij een 'pesachmaaltijd' de kerken helpen in het benoemen van de waarde van wat tegenwoordig eucharistie of avondmaal heet in de kerk?
- Van hoeveel bekers is er sprake in dit stuk? Spreekt u dat aan?
- vers 19: Wat betekenen de woorden 'Doe dit om mij te gedenken'?
- vers 20: Waarom spreekt Jezus over 'het nieuwe verbond dat door mijn bloed gesloten wordt'?
- vers 16 en 18: In hoeverre heeft de maaltijd met de toekomst te maken?

Andere teksten

Eventueel leest u ook Handelingen 2: 41-47. Daaruit blijkt dat het avondmaal wezenlijk bij de samenkomst van de gemeente hoort.

U kunt ook 1 Korinthiërs 11: 17-34 lezen. Het gemeenschapskarakter komt daarin naar voren.

Gesprek

Bij het gesprek kunt u aansluiten bij de aspecten die Lima benoemt aan de viering van de eucharistie / het avondmaal. U kunt de vraag voorleggen, welk aspect het duidelijkst in Lukas te herkennen is. En u kunt vervolgens doorspreken op de vraag hoe de mensen dat zelf ervaren.

Het gaat dus om een accentuering bij één van de volgende elementen:

- Het avondmaal als dankzegging aan de Vader
- Het avondmaal als gedachtenis van Christus

- Het avondmaal als het aanroepen van de Heilige Geest
- Het avondmaal als de ervaring van de gemeenschap van de gelovigen
- Het avondmaal als de maaltijd van het koninkrijk

Oecumenische verdieping

Deze uitgave stelt vast dat de kerken in de beleving van het sacrament naar elkaar zijn toegegroeid. In de orthodoxe en rooms-katholieke kerken is besef van de noodzaak van de aanroepen van de Heilige Geest. In protestantse kerken is meer nadruk gelegd op het bijzondere karakter van brood en wijn. Herkent u deze gedachten?

Natuurlijk zijn er ook verschillen. De plaats van de kinderen; de eisen die aan de ambtsdrager worden gesteld; de frequentie van de viering; de waardering van de plek waar brood wordt gebroken en wijn wordt uitgegoten. Theologen kunnen ongetwijfeld de verschillen toelichten. Daarnaast zijn er ook culturele verschillen. Een Latijns-Amerikaanse viering zal al gauw een spontaneïteit kennen die men in een ingetogen Indonesische viering op die manier niet tegenkomt. U kunt uitwisselen waar mensen zich het meest bij thuis voelen.

U kunt het gesprek verder uitbouwen door een van teksten te lezen die u op deze site vindt en deze te bespreken. Eventueel vraagt u mensen om vraagtekens te zetten bij de tekst van wat ze niet goed begrijpen en uitroepetekens waar ze zichzelf in herkennen.

Als de groep waarmee u werkt meer visueel is ingesteld kunt samen één van de filmpjes bekijken die op deze website te vinden zijn; of u kunt fototaal gebruiken.

Zoekt u een andere optie voor bijbelstudie, dan kunt u Lucas 24 opslaan. Prof. dr. Barend Kamphuis hield er een inleiding over, toen de werkgroep die de bezinning over eucharistie en avondmaal voor het eerst bijeen kwam. U kunt dat als achtergrondinformatie gebruiken.